

Anställda inom industrin 1995-2010

November 2013

Facken inom industrin (FI) är ett samarbetsorgan mellan de fem fackförbund inom industrin som omfattas av "Samarbetet om industriell utveckling och lönebildning" (Industriavtalet). De fem förbunden är Sveriges Ingenjörer, IF Metall, Unionen, Livsmedelsarbetareförbundet samt GS – Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch.

Ytterligare exemplar av rapporten kan beställas på e-postadress fi.kansli@fikansli.se. Rapporten finns även att ladda ner från Facken inom industrins hemsida, www.fackeninomindustrin.se.

Förord

Rapporten ”Anställda inom industrin 1995-2010” innehåller olika uppgifter om anställda inom industrin¹. Uppgifterna i rapporten bygger på en specialbeställning från SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). En närmare beskrivning av källan görs i avsnittet ”Om statistiken”.

I rapporten finns uppgifter om hur de industrianställda fördelar sig mellan olika branscher, kön och ålder. Den finns också uppgifter om de industrianställdas yrken och utbildningsnivå. Vidare kan man hitta uppgifter om var i Sverige de industrianställda arbetar (länsfördelning), storleken på de industrianställdas arbetsplatser och i hur stor omfattning industrianställda arbetar på företag som är utländskt ägda.

För flertalet av ovan nämnda uppgifter beskrivs också utvecklingen under perioden 1995-2010. Rapporten har tagits fram av Facken inom industrins lönestatistiska referensgrupp. I gruppen ingår Anna Sandgren, Sveriges Ingenjörer, Anna Lövgren, Tobias Brännemo och Julia Tchibrikova, Unionen, Erica Sjölander, IF Metall, Mikael Jansson, Svenska Pappersindustriarbetareförbundet, samt Göran Nilsson och Nevena Gaco, Facken inom industrins kansli.

Det huvudsakliga arbetet med att bearbeta data och sammanställa denna rapport har utförts av Tobias Brännemo och Anna Lövgren, Unionen.

*Göran Nilsson
Kanslichef
Facken inom industrin
November 2013*

¹ Industrin definieras som gruv plus tillverkningsindustri (C+D) enligt SNI2002 (för åren 2000, 2005 och 2010) respektive SNI1992 (för 1995).

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Antal industrianställda.....	2
2. Bransch.....	3
3. Yrken.....	5
4. Utbildning.....	7
5. Ålder.....	8
6. Län.....	10
7. Arbetsplatsstorlek.....	11
8. Utländskt ägande	12
Om statistiken.....	13

Sammanfattning

Mellan 1995 och 2000 ökade antalet anställda med drygt 10 000 personer. Därefter har antalet anställda minskat. Totalt mellan 1995 och 2010 minskade antalet industrianställda från 765 000 till 625 000, en minskning med 140 000 personer.

Antalet anställda har minskat i alla delbranscher men relationen mellan delbranscherna har förändrats. De delbranscher som ökat sin relativa storlek är framför allt transportmedel, metallvaror, gruv och återvinning och de delbranscher som minskat sin relativa storlek är framför allt data-tele, grafisk industri, möbler, massa och papper samt textil och konfektion.

De tre delbranscher som sysselsätter flest personer inom industrin är maskin-, transportmedel och metallvaruindustrin. Tillsammans sysselsätter de tre branscherna nästan 40 procent av alla industrianställda.

Andelen kvinnor inom industrin har legat stabilt kring 25 procent under hela perioden. Skillnaden är stor mellan olika delbranscher.

De vanligaste yrkena inom industrin är maskinoperatör, montör, tekniker och ingenjör.

De industrianställdas utbildningsnivå har ökat markant sedan 1995. Det är fler som har längre utbildning och färre som har kortare utbildning 2010 än 1995. Den vanligaste utbildningsnivån är dock fortfarande gymnasial utbildning högst 2 år.

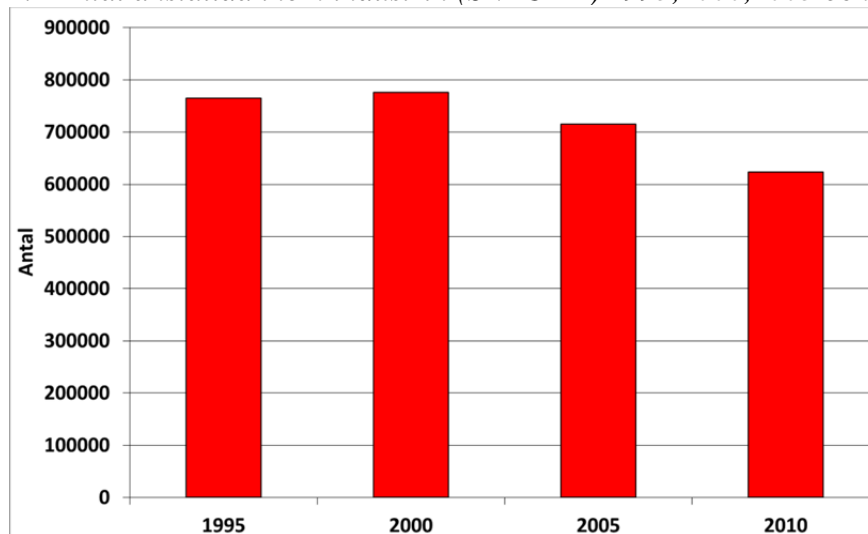
Åldern inom industrin har ökat sedan 1995. Det har blivit färre i de yngre åldersgrupperna och fler bland medelålders och i de äldre åldersgrupperna.

Det blir allt vanligare att arbeta på mindre arbetsplatser. 2010 var det en lägre andel som arbetade på arbetsplatser med fler än 100 anställda och en högre andel som arbetar på arbetsplatser med färre än 50 anställda jämfört med 1995.

År 2010 var det drygt 35 procent av de anställda som arbetade på ett arbetsställe med utländskt ägande. Andelen arbetsplatser med utländskt ägande har ökat sedan 2005.

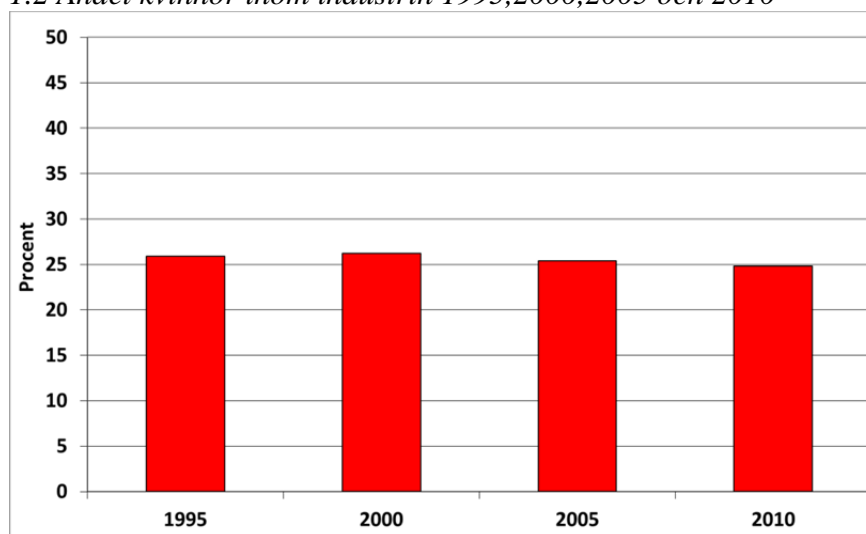
1. Antal industrianställda

1.1 Antal anställda inom industrin (SNI C+D) 1995,2000,2005 och 2010

Mellan 1995 och 2000 ökade antalet anställda med drygt 10 000 personer. Mellan år 2000 och 2010 minskade antalet anställda med drygt 150 000 personer, en minskning på mer än 20 procent på tio år. Sett över hela perioden 1995 till 2010 minskade antalet anställda med 140 000 personer.

1.2 Andel kvinnor inom industrin 1995,2000,2005 och 2010

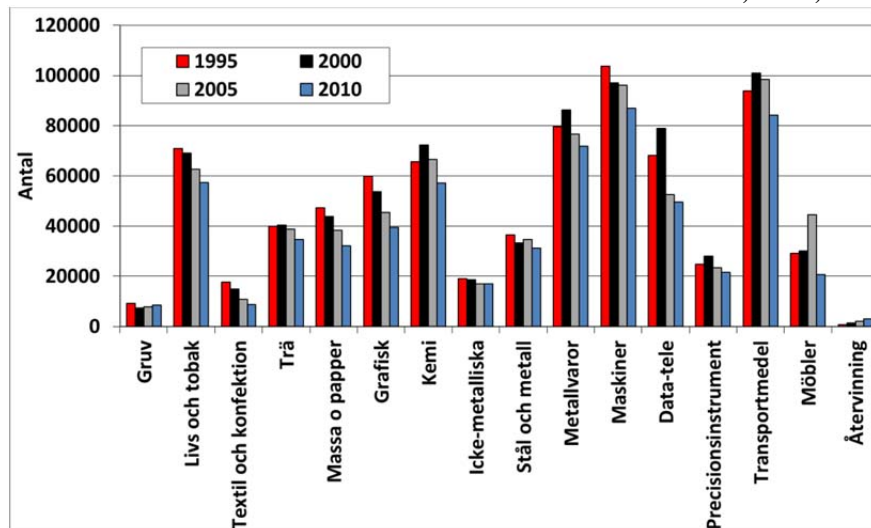

Andelen kvinnor har legat stabilt kring 25 procent under hela perioden.

2. Bransch

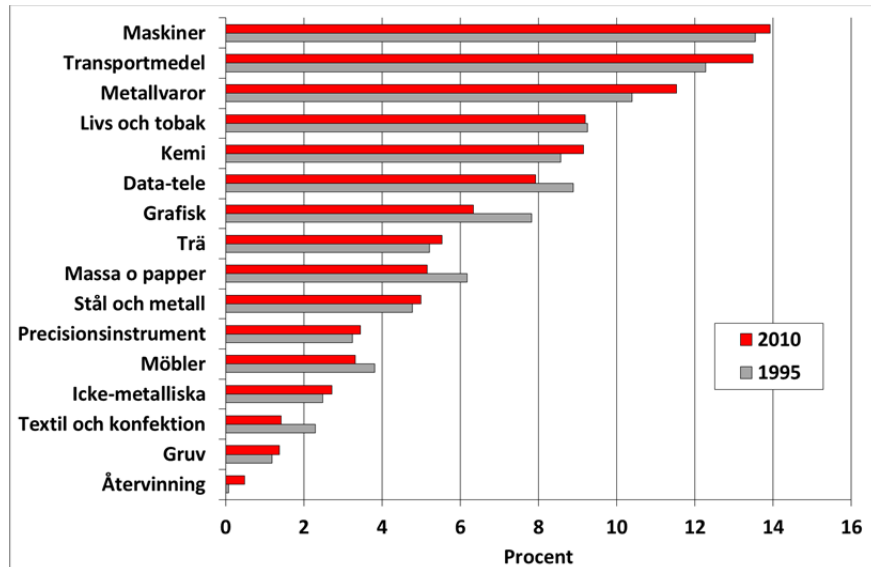
I diagram 2.1-2.3 visas uppgifter uppdelade på delbranscher inom industrin. Branschuppdelning sker enligt SNI, svensk standard för näringsgrensindelning.

2.1 Antal som arbetar inom olika delar av industrin 1995, 2000, 2005 och 2010

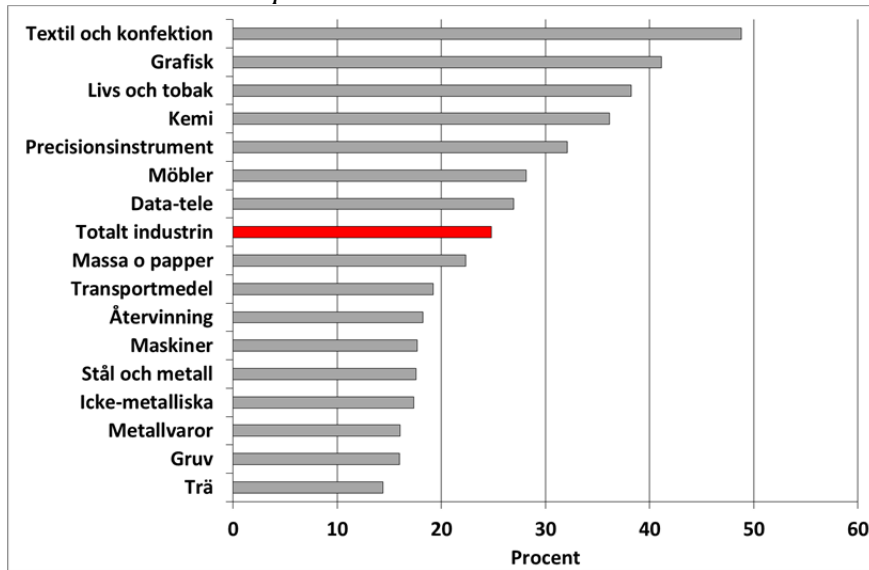
De tre största delbranscherna inom industrin är tillverkning av transportmedel, maskiner och metallvaror. Även livs och tobak, kemi och data- och teleprodukter är stora delbranscher. I alla branscher, förutom återvinning, är antalet anställda färre 2010 än 1995.

2.2 Andel som arbetar inom olika delar av industrin 1995 och 2010

Tittar vi istället på hur andelen som arbetar i respektive delbransch utvecklats mellan 1995 och 2010 ser vi att vissa delbranscher har ökat och andra har minskat i relativ storlek under perioden. De delbranscher som ökat sin relativa storlek är framför allt transportmedel, metallvaror, gruv och återvinning. De delbranscher som minskat sin relativa storlek är framför allt data-tele, grafisk industri, möbler, massa och papper samt textil och konfektion.

2.3 Andelen kvinnor per bransch 2010

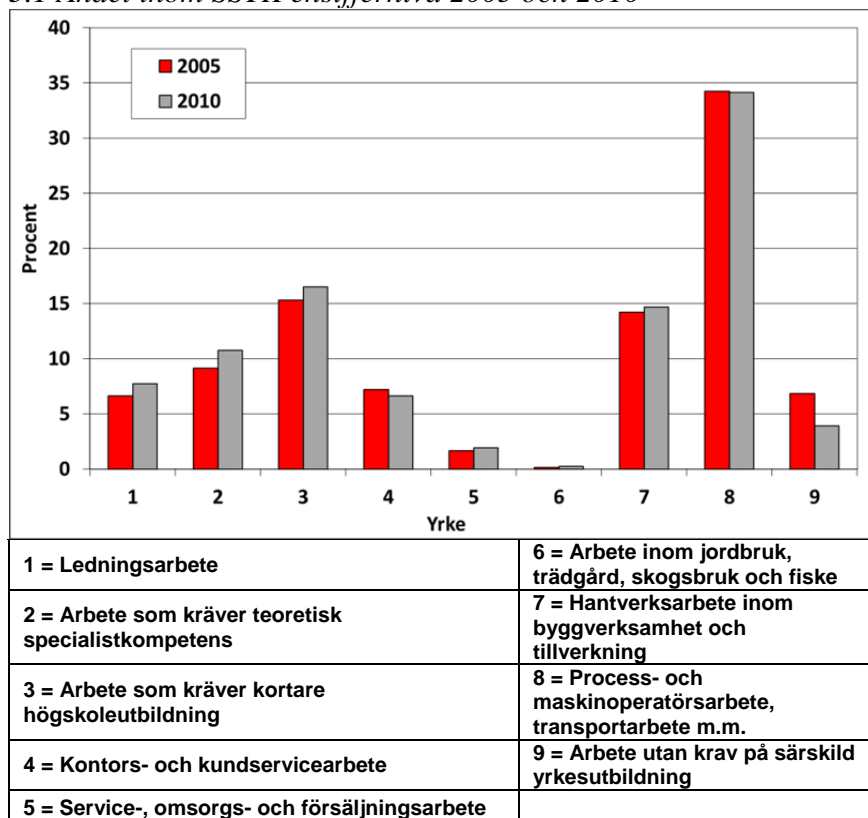
I diagram 1.2 visades att andelen kvinnor inom industrin har varit cirka 25 procent under hela perioden 1995-2010. Andelen kvinnor är dock olika inom olika delar av industrin, vilket visas i diagram 5. Inom textil och konfektionsindustrin är andelen kvinnor nästan 50 procent. Även grafisk, livs och tobak samt kemisk industri har en betydligt högre andel kvinnor än industrin totalt. Trä, gruv och metallvaror är de delbranscher där andelen kvinnor är lägst.

Jämfört med 1995 har andelen kvinnor varit relativt oförändrad inom flertalet branscher. Inom några branscher har det dock skett en förändring. Det handlar främst om en ökning av andelen kvinnor inom gruv och återvinning samt en minskning av andelen kvinnor inom textil och konfektion och inom data och tele.

3. Yrken

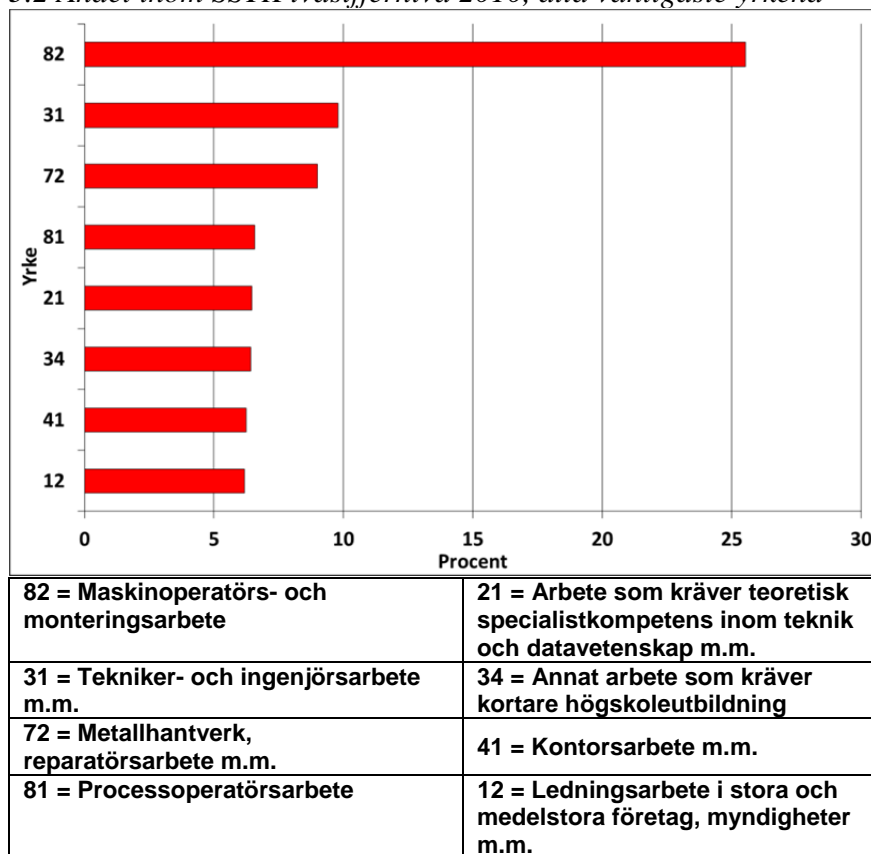
Yrkesuppdelning sker enligt SSYK, svensk standard för yrkesklassificering. I RAMS finns endast yrkesuppdelning för 2005 och 2010. SSYK består av fyra nivåer av olika detaljgrad. I diagram 3.1 visas fördelningen enligt den grövsta nivån.

3.1 Andel inom SSYK ensiffernivå 2005 och 2010

Den vanligaste SSYK-nivån inom industrin är nivå 8, process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete mm. Drygt en tredjedel av de industrianställda arbetar inom den nivån. De nivåer som har ökat i andel sedan 2005 är de mer kvalificerade yrkena inom nivå ett, två och tre. Inom dessa tre tillsammans arbetar nu också en dryg tredjedel av de industrianställda. Samtidigt har andelen som finns inom nivå nio, arbete utan krav på särskild yrkesutbildning, minskat kraftigt.

3.2 Andel inom SSYK tvåsiffernivå 2010, åtta vanligaste yrkena

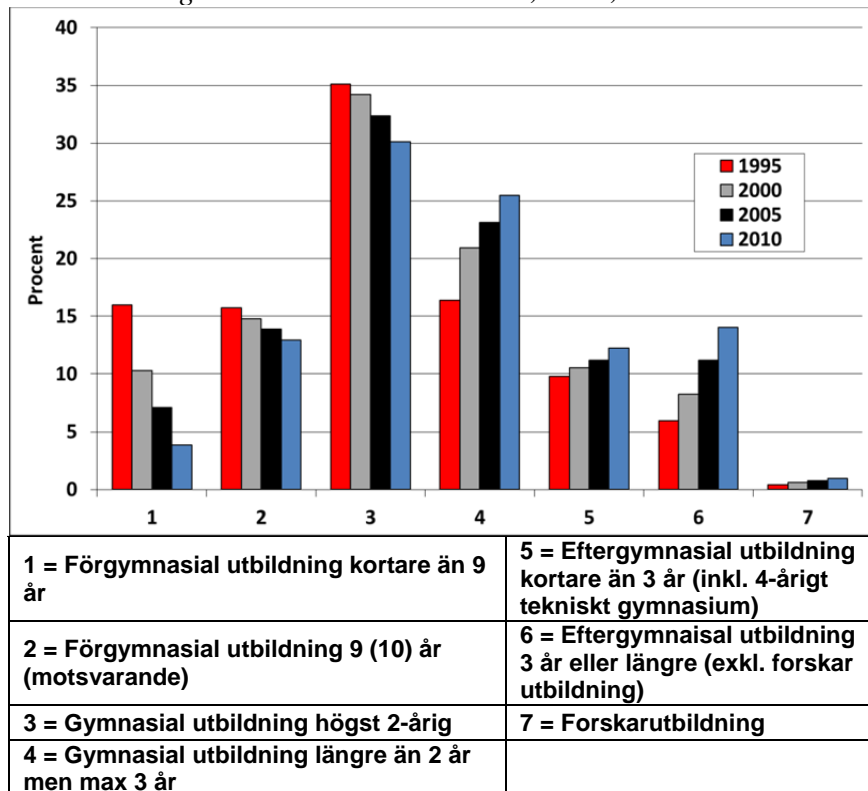
På tvåsiffernivå finns 27 olika yrkesgrupper. I diagram 3.2 visas de åtta vanligaste inom industrin. Totalt arbetar 75 procent av de anställda inom industrin i något av dessa åtta yrken. Det vanligaste är maskinoperatörs- och monteringsarbete, inom den gruppen finns bland annat CNC-operatörer. I gruppen *Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens inom teknik och datavetenskap* återfinns bland annat civilingenjörer och dataspecialister. Gruppen *Arbete som kräver kortare högskoleutbildning* innehåller bland annat företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän.

Jämfört med 2005 har de yrkesgrupper som kräver högskoleutbildning eller annan specialistkompetens blivit något större.

4. Utbildning

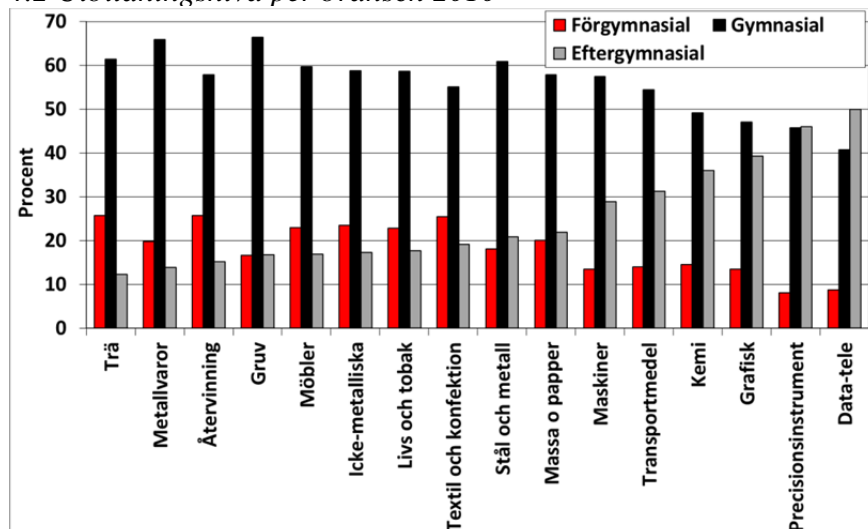
Utbildningsuppdelningen sker enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. I SUN finns sju utbildningsnivåer.

4.1 Utbildningsnivå inom industrin 1995, 2000, 2005 och 2010

Utbildningsnivån bland de industrianställda har ökat markant sedan 1995. Det är fler som har längre utbildning och färre som har kortare utbildning 2010 än 1995. Den vanligaste utbildningsnivån är dock fortfarande gymnasial utbildning högst 2 år.

4.2 Utbildningsnivå per bransch 2010

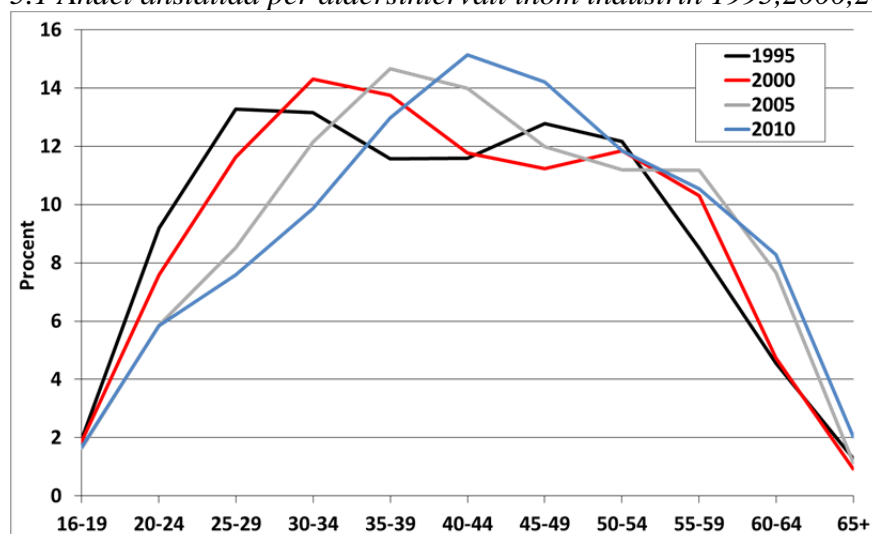

Utbildningsnivån skiljer sig mellan olika delar av industrin. Högst andel med eftergymnasial utbildning återfinns i data-tele, precisionsinstrument och grafisk industri. I alla branscher har andelen med eftergymnasial utbildning ökat sedan 1995. Bland de branscher som har haft störst ökning finns grafisk industri och data-tele.

5. Ålder

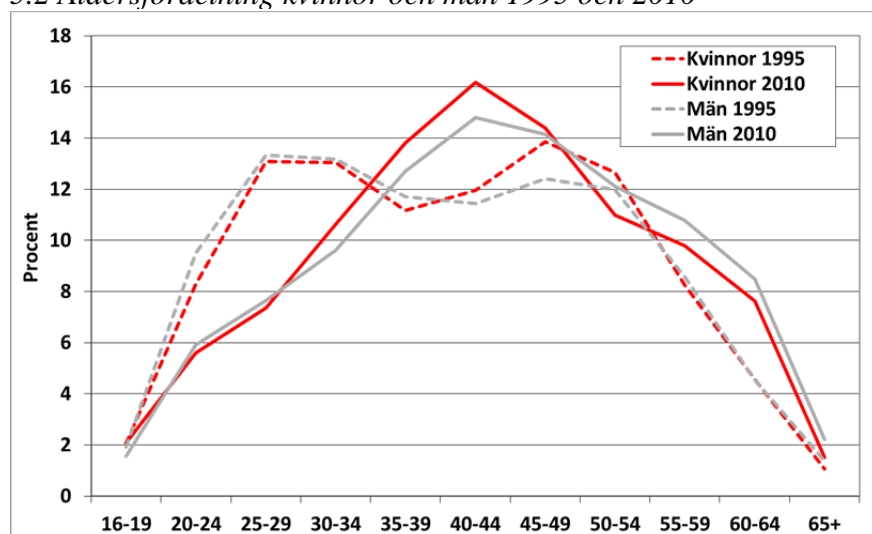
Medelåldern inom industrin har ökat mellan 1995 och 2010. Diagram 5.1 visar andelen anställda per femårsintervall. 2010 är det en större andel inom de högre åldersintervallen och en lägre andel inom de lägre åldersintervallen än det var 1995.

5.1 Andel anställda per åldersintervall inom industrin 1995,2000,2005 och 2010

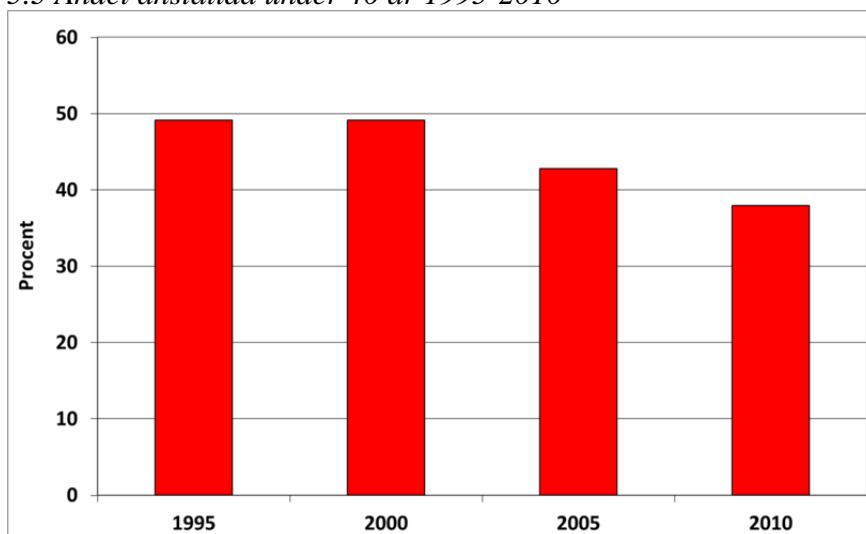
Åldersfördelningen för kvinnor och män är relativt lika och förändringen sedan 1995 är densamma för båda könen. Det har blivit färre i de yngre åldersgrupperna och fler bland medelålders och i de äldre åldersgrupperna.

5.2 Åldersfördelning kvinnor och män 1995 och 2010

Ett annat sätt att visa åldersutvecklingen är att se hur många som är under 40 år vid olika tidpunkter. Diagram 5.3 visar hur stor andel av de industrianställda som var under 40 vid de olika årtalen.

5.3 Andel anställda under 40 år 1995-2010

1995 var nästan hälften av de industrianställda under 40 år. År 2010 var andelen nere på 38 procent.

5.4 Andel anställda under 40 år per bransch 2010

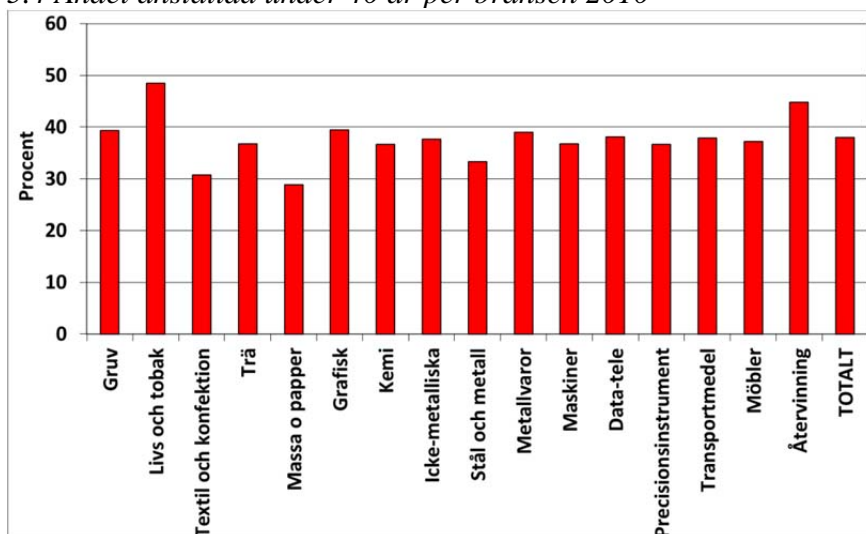

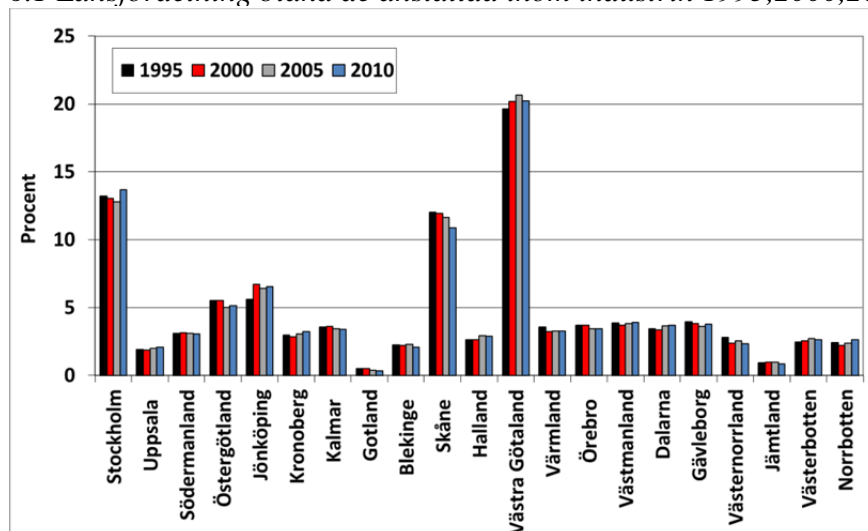
Diagram 5.4 visar hur stor andel som är under 40 år i respektive bransch. Livsmedels- och tobaksindustrin har högst andel personer under 40 år. Textil- och konfektion och massa- och papper avviker med en låg andel unga.

Jämfört med 1995 har andelen under 40 år minskat i alla branscher. Den bransch där minskningen varit störst är massa- och papper. Den bransch där minskningen varit minst är gruv.

6. Län

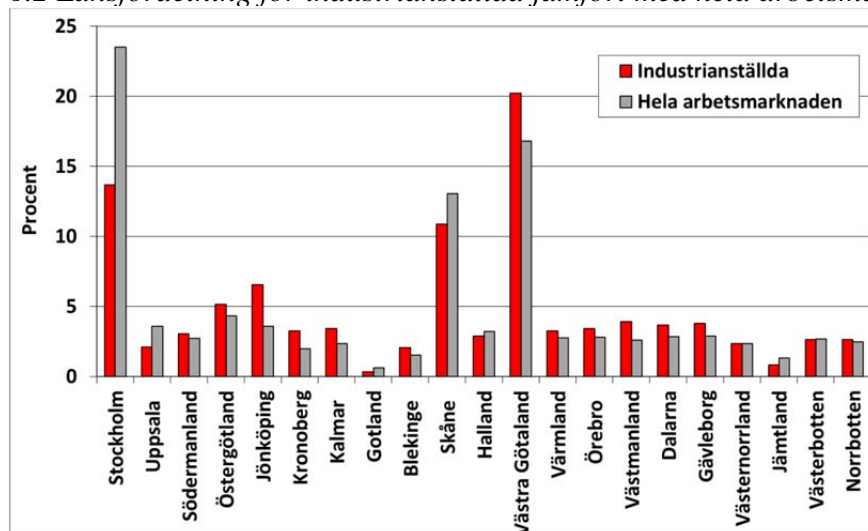
Diagram 6.1 visar andelen anställda per län under åren 1995, 2000, 2005 och 2010. Det har inte skett några större förändringar i länsfördelningen. Västra Götalands län är det klart största bland de industrianställda, följt av Stockholms län och Skåne län.

6.1 Länsfördelning bland de anställda inom industrin 1995,2000,2005 och 2010

I diagram 6.2 jämförs länsfördelningen för de industrianställda med länsfördelningen för hela arbetsmarknaden. Det är stora skillnader i den relativa fördelningen. I Stockholms län är det en betydligt lägre andel industrianställda än andel anställda totalt. Även i Uppsala, Gotland, Skåne, Halland och Jämtland är de industrianställda underrepresenterade. I övriga län är den relativa andelen industrianställda större än den relativa andelen av hela arbetsmarknaden.

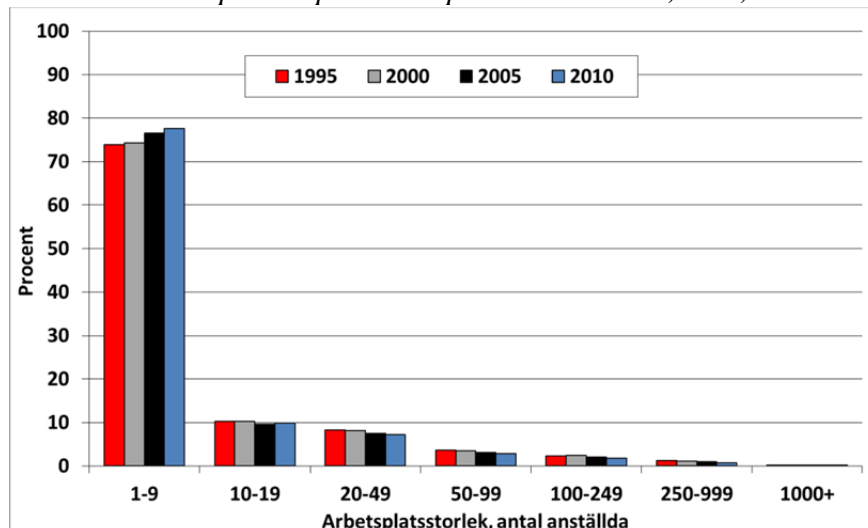
6.2 Länsfördelning för industrianställda jämfört med hela arbetsmarknaden 2010

7. Arbetsplatsstorlek

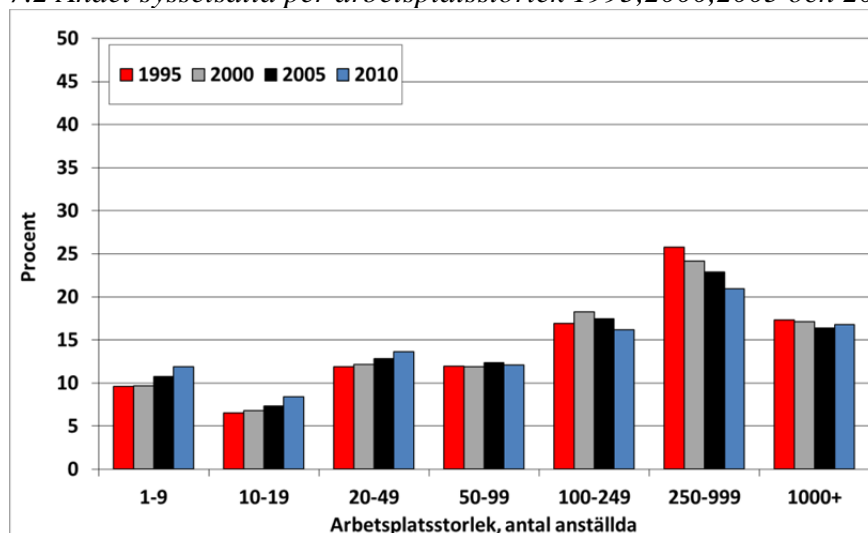
Diagram 7.1 och 7.2 visar andelen arbetsplatser respektive andelen sysselsatta per arbetsplatsstorlek.

7.1 Andel arbetsplatser per arbetsplatsstorlek 1995,2000,2005 och 2010

Mer än tre av fyra arbetsplatser inom industrin har mindre än 10 anställda. I de största storleksklasserna finns endast en liten andel av arbetsplatserna. 0,1 procent av arbetsplatserna har fler än 1000 anställda. Läger vi ihop alla arbetsplatser med fler än 100 anställda blir de 2,6 procent.

7.2 Andel sysselsatta per arbetsplatsstorlek 1995,2000,2005 och 2010

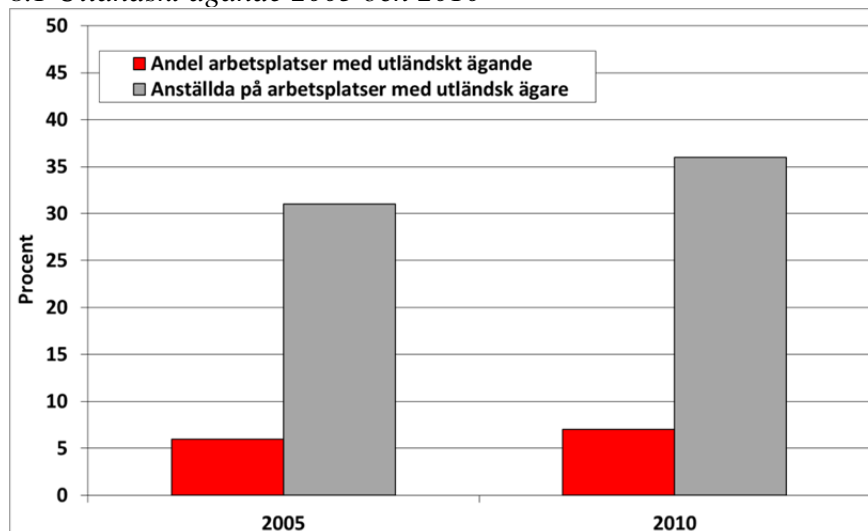

Tittar vi istället på antalet anställda per arbetsplatsstorlek blir bilden en annan. 17 procent av de anställda arbetar på arbetsplatser med fler än 1000 anställda och mer än hälften arbetar på arbetsplatser med fler än 100 anställda. Även om antalet stora arbetsplatser är få så arbetar alltså många anställda på dessa. På motsvarande sätt är det relativt få som arbetar på små arbetsplatser även om de arbetsplatserna är många till antalet.

En jämförelse över tid visar att det blir allt vanligare med mindre arbetsplatser. 2010 var det en lägre andel som arbetade på arbetsplatser med fler än 100 anställda och en högre andel som arbetade på arbetsplatser med färre än 50 anställda jämfört med 1995.

8. Utländskt ägande

8.1 Utländskt ägande 2005 och 2010

Ett företag definieras som utländskt ägt om mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av en eller flera utländska ägare. Om företaget tillhör en koncern i Sverige vars svenska koncernmoder är utlandsägd räknas också hela koncernen som utländsk.

Uppgift om utländskt ägande finns endast för åren 2005 och 2010. Mellan dessa år har både andelen arbetsställen och andelen anställda som arbetar på arbetsställen med utländskt ägande ökat. År 2010 var det drygt 35 procent av de anställda som arbetade på ett arbetsställe med utländskt ägande.

Om statistiken

Uppgifterna i denna rapport bygger på en specialbeställning av data från SCB:s RAMS, registerbaserad arbetsmarknadsstatistik. RAMS är en registerbaserad undersökning. De grundläggande uppgifterna i undersökningen är uppgifter om individens förvärvsarbete eller näringsverksamhet och information i anslutning till detta. Den väsentligaste källan för dessa uppgifter är skatteadministrationens register. Information om anställning återfinns på de kontrolluppgifter som varje arbetsgivare är skyldig att lämna till Skatteverket för de personer som fått kontant bruttolön eller annan ersättning utbetald under året. Personer som deklarerar för näringsverksamhet lämnar inkomstdeklaration samt bilaga till deklarationen, s.k. standardiserade räkenskapsutdrag. SCB får tillgång till båda dessa material genom överföring från Skatteverkets databas. Uppgifterna från Skatteverket kompletteras med information om företag och arbetsställen från SCB:s Företagsdatabas.

Om arbetsställenummer saknas eller är oriktig på kontrolluppgiften gör SCB en komplettering med hjälp av en enkät till företag med verksamhet på flera adresser.

Bakgrundsvariabler avseende individerna, såsom demografiska data och utbildningsuppgifter, hämtas från andra register inom SCB; registret över totalbefolkningen, inkomst- och taxeringsregistret, befolkningens utbildning samt befolkningens studiedeltagande.

Statistiken är totalräknad vilket innebär att samtliga individer som är mellan 16 och 74 år och är folkbokförda i Sverige 31/12 respektive år klassas som antingen förvärvsarbetande eller ej förvärvsarbetande.

www.fackeninomindustrin.se